

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În temeiul dispozițiilor art.471 alin. (1) din Codul de procedură penală, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție cu recurs în interesul legii în cazul măsurilor preventive aplicabile minorilor pentru a se pronunța asupra chestiunii de drept: **dacă la momentul soluționării, în primă instanță, a acțiunii penale prin luarea unei măsuri educative încetează de drept măsura preventivă dispusă anterior față de minor**

Analiza jurisprudenței naționale, în materia măsurilor preventive aplicabile minorilor, în condițiile soluționării acțiunii penale prin luarea unei măsuri educative a identificat problema de drept referitoare la modalitatea aplicării art. 399 alin. (1) și (3) lit.d) Cod procedură penală, cu accent pe momentul constatării încetării de drept a măsurii preventive, la momentul pronunțării primei instanțe sau la momentul rămânerii definitive:

I. În prima opinie, ce pare a fi mai frecvent întâlnită, se consideră că art. 399 alin.(3) lit.d Cod procedură penală prevede o cauză legală de încetare de drept a măsurii preventive ce trebuie valorificată la momentul soluționării, în fond, a acțiunii penale, altfel textul devine inaplicabil, întrucât la momentul rămânerii definitive se va proceda la punerea în executare a măsurii educative (anexa 1: sentința penală nr.506 din 05.06.2014 pronunțată în dosarul nr.4016/300/2014 de Judecătoria Sectorului 2 București, definitivă prin decizia penală nr.905 din 21.08.2014 a Curții de Apel București – Secția I Penală; sentința penală nr. 763 din 06.10.2014 pronunțată în dosarul nr.4821/270/2014 de Judecătoria Onești, definitivă la 27.10.2014 prin neapelare; sentința penală nr.653 din 16.09.2014 pronunțată în dosarul nr.9970/300/2014 de Judecătoria Sectorului 2 București, definitivă prin decizia penală Curții de Apel București – Secția a II-a Penală).

În cea de-a doua opinie se consideră, similar cu situația majorului, că măsura preventivă poate subzista de-a lungul întregului proces penal, momentul terminus putând fi determinat de punerea în executare a sancțiunii (anexa 2: sentința penală nr.56 din 19.03.2014 pronunțată în dosarul nr.7065/90/2013 de Tribunalul Vâlcea, definitivă prin decizia penală nr.322/A din 02.06.2014 a Curții de Apel Pitești – Secția Penală și

pentru Cauze cu Minori și de Familie; sentința Penală nr.2181 din 17.10.2014 pronunțată în dosarul nr.14474/233/2014 de Judecătoria Galați, definitivă la 11.11.2014, prin neapelare; sentința penală nr. 347 din 19 septembrie 2014 pronunțată în dosarul nr.6038/314/2014 de Judecătoria Suceava, definitivă la 14.10.2014, prin neapelare; sentința penală nr.328 din 01.10.2014 pronunțată în dosarul nr.3531/279/2014 de Judecătoria Piatra Neamț, definitivă la 20.10.2014, prin neapelare, pentru inculpatul Z. N. M.).

Doctrina a exprimat punctul de vedere potrivit căruia "indiferent de infracțiune și de tipul măsurii educative este obligatorie punerea în libertate a inculpatului minor la momentul pronunțării hotărârii în primă instanță", măsura fiind executorie - V. *Văduva* în Noul Cod de procedură penală comentat, Ed. Hamangiu 2014, p. 989. (punct de vedere contrar www.juridice.ro, D.V. *Diaconu*, Noul cod penal și punerea în libertate a minorului când săvârșește o crimă).

II. Dispoziția legală supusă dezlegării: art. 399 alin.(1) și (3) lit. d) Cod procedură penală potrivit căruia:

(1) Instanța are obligația ca, prin hotărâre, să se pronunțe asupra menținerii, revocării, înlocuirii ori încetării de drept a măsurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat.

(2) În caz de renunțare la aplicarea pedepsei, de amânare a aplicării pedepsei, de achitare sau de încetare a procesului penal, instanța dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, **instanța dispune punerea de îndată în libertate** a inculpatului arestat preventiv atunci când pronunță:

a) o pedeapsă cu închisoare cel mult egală cu durata reținerii și arestării preventive;

b) o pedeapsă cu închisoare, cu suspendarea executării sub supraveghere;

c) o pedeapsă cu amendă, care nu însoțește pedeapsa închisorii;

d) o măsură educativă.

(4) Hotărârea pronunțată în condițiile alin. (1) și (2) cu privire la măsurile preventive este executorie.

III. Dezlegarea chestiunii de drept ar trebui să plece de la faptul că textul a fost preluat din legislația anterioară (art. 350 alin. (3)), jurisprudența fiind constantă în a considera ipotezele enumerate ca determinând încetarea de drept a măsurii, dar și de la interpretarea sistematică a alineatului 3 al textului actual, respectiv de la aspectul că toate cazurile enumerate, inclusiv cel de la lit.d) vor determina aceeași

soluție a încetării de drept a măsurii preventive. Măsura punerii în libertate este executorie, aspect dedus din sintagma "de îndată" inclusă în chiar textul alin. (3) chiar dacă legiuitorul a omis enumerarea acestei situații în alineatul(4). Aceeași soluție rezultă și dintr-o interpretare strict literală ori gramaticală, alineatul (3) adăugând noi ipoteze alineatelor anterioare, aspect marcat de legiuitor prin mențiunea "de asemenea" în debutul dispoziției.

Introducerea unei distincții în interpretarea textului alin. (3) lit. d) în ceea ce privește natura măsurii educative de a fi privativă ori neprivativă de libertate și considerarea caracterului executoriu exclusiv în situația măsurii educative neprivative de libertate nu se sprijină pe nici o regulă de interpretare acceptabilă și adaugă nepermis la lege. Ca urmare, de *lege ferenda* este necesară o modificare legislativă în sensul introducerii distincției între măsurile educative privative ori neprivative de libertate, în cazul alin. (3) lit. d), însă până la acel moment Înalta Curte nu se poate subroga legiuitorului, adăugând la lege în contextul interpretării textului.

IV. Solicitarea este admisibilă fiind identificate și atașate sesizării hotărâri judecătorești definitive din care rezultă că problema de drept a fost soluționată în mod diferit.

În considerarea argumentelor prezentate, apreciem că la momentul soluționării, în primă instanță, a acțiunii penale prin luarea unei măsurii educative încetează de drept măsura preventivă dispusă anterior față de minor.

Având în vedere cele expuse, vă solicităm să constatați că problema de drept ce formează obiectul sesizării a fost soluționată diferit în practica instanțelor judecătorești și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale.

Judecător dr. Livia Doina Stanciu

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Cristina Iulia Tarcea

Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Ionuț Matei
Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Doina Popescu

Judecător Ștefan Pistol

Judecător Ioana Bogdan

Judecător Gabriela Elena Bogasiu

Judecător dr. Carmen Trănica Teau

Judecător dr. Constantin Brânzan